

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 ทำให้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีการตื่นตัวและแข่งขันอย่างรุนแรง มีการระดมทุนเพื่อใช้ในการขยายธุรกิจ จึงมีความจำเป็นที่กิจการต่างๆ ที่ต้องการให้ความเจริญเติบโตนั้นเป็นไปอย่างมั่นคง และยั่งยืนตลอดไป จะต้องจัดการให้มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีความเชื่อมั่นการบริหารงานของกิจการก็จะต้องมีระบบที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการบริหารงานว่ากิจการมีการบริหารงานที่มีการควบคุมภายใน มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เหมาะสมเป็นไปตามนโยบายของกิจการ เป็นผลทำให้ธุรกิจประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจเพื่อความอยู่รอด

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบภาษีอากรธุรกิจ ช่วยผู้ประกอบการดำเนินงานไปได้ด้วยดี ผู้ประกอบการธุรกิจได้ใช้ประโยชน์ คือ รายงานทางการเงินซึ่งประกอบด้วยงบการเงิน งบการเงินจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานตลอดจนการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของกิจการ เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการตัดสินใจในเชิงเศรษฐกิจ โดยทั่วไปธุรกิจปีบัญชีปีละครั้งเพื่อนำส่งงบการเงิน ต่อกรมทะเบียนการค้าและยื่นเสียภาษีอากรต่อกรมสรรพากร

นอกจากนั้น งบการเงินนำเสนออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ งบการเงินหลายกลุ่ม ผู้ใช้งบการเงินส่วนใหญ่ยังจำเป็นต้องใช้งบการเงินเป็นแหล่งข้อมูลทางการเงิน ที่ช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ โดยปกติงบการเงินผู้ที่ใช้งานประกอบด้วย สองส่วนใหญ่ ๆ คือ ผู้ใช้ภายใน และผู้ใช้อย่างนอก ผู้ใช้ภายใน ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลเหล่านี้ได้ใช้งบการเงินประกอบการตัดสินใจในการลงทุน จ่ายเงินเดือน และจ่ายโบนัส ส่วนผู้ใช้อย่างนอก ได้แก่ นักลงทุนใช้ในการพิจารณาว่าจะตัดสินใจในการลงทุนดีหรือไม่ ธนาคาร

ใช้ในการตัดสินใจในการให้สินเชื่อ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและความสามารถในการชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยก่อนการตัดสินใจให้กู้ ส่วนกรมสรรพากรใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้ และกระทรวงพาณิชย์ใช้ในการกำกับดูแลของหน่วยงานราชการ และคุณภาพข้อมูลในงบการเงินที่ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเปรียบเทียบกับ การตรวจสอบ และรับรองบัญชีโดยผู้สอบบัญชีภาษีอากร คุณภาพงบการเงินไม่ต่างกัน โดยปัจจัยที่เห็นว่ามีผลต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ มากที่สุด คือ ผู้ทำบัญชี (อมรเดช สิทธิใหญ่, 2545)

ความครบถ้วนสมบูรณ์ ของการนำเสนอตัวเลข ข้อมูลในงบการเงิน และในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีที่สำคัญยิ่ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือของงบการเงินของกิจการ ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของการนำเสนองบการเงินของธุรกิจที่มีปัญหา คือ การพยายามตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน และการปกปิดซ่อนเร้นของข้อมูลที่มีสาระสำคัญ มิให้มีการเปิดเผยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจผิด ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจที่ผิดพลาด และก่อให้เกิดความเสียหาย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เพื่อนำผลการศึกษานเสนอต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการตรวจสอบงบการเงิน ให้สามารถนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประสบการณ์ตรวจสอบบัญชีภาษีอากรที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านรายได้ของธุรกิจที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประเภทของธุรกิจที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร

5. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทุนจดทะเบียนของธุรกิจที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร

สมมติฐานการศึกษา

1. ระดับการศึกษาต่างกันส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ แตกต่างกัน
2. ประสบการณ์ตรวจสอบบัญชีภาษีอากรต่างกันส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจแตกต่างกัน
3. รายได้ของธุรกิจต่างกันส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจแตกต่างกัน
4. ประเภทของธุรกิจต่างกันส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ แตกต่างกัน
5. ทุนจดทะเบียนของธุรกิจต่างกันส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจแตกต่างกัน

ขอบเขตในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือผู้สอบบัญชีภาษีอากร โดยศึกษาว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ซึ่งกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากผู้สอบบัญชีภาษีอากร
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ดังนี้
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - ระดับการศึกษา
 - ประสบการณ์ตรวจสอบบัญชีภาษีอากร
 - รายได้ของธุรกิจ
 - ประเภทของธุรกิจ
 - ทุนจดทะเบียนของธุรกิจ
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ
 - ด้านรายงานตรวจสอบและรับรองบัญชี

- ด้านคุณภาพการตรวจสอบ
- ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ

นิยามศัพท์ในการศึกษา

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร หมายถึง บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพากรให้ทำการตรวจสอบและรับรอง

ทุนจดทะเบียน หมายถึง ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5 ล้านบาท ตั้งแต่ 5-10 ล้านบาท และ ตั้งแต่ 11 ล้านบาทขึ้นไป

ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะกระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้สอบบัญชีภาษีอากร

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การสอบบัญชีภาษีอากร หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ด้านคุณภาพการตรวจสอบ และ ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ

ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีภาษีอากร หมายถึง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การตรวจสอบบัญชีภาษีอากร รายได้ของธุรกิจ ประเภทธุรกิจ และทุนจดทะเบียนของธุรกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ทำบัญชี ได้เห็นความสำคัญของความรู้ความสามารถ และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้ทำบัญชี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ได้เห็นความสำคัญของการควบคุมภายใน และการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงบการเงินให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการ
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงิน ในการนำข้อมูลในงบการเงินไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน ได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ทางสภาวิชาชีพทางการบัญชีนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติทางการบัญชี เพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินให้มีคุณภาพ
5. เป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาและอ้างอิงต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมแนวคิด และสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น

- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์ตรวจสอบบัญชีภาษีอากร
- รายได้ของธุรกิจ
- ประเภทธุรกิจ
- ทุนจดทะเบียนของธุรกิจ

ตัวแปรตาม

- ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ
- ด้านรายงานตรวจสอบและรับรองบัญชี
- ด้านคุณภาพการตรวจสอบ
- ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ